

УДК 330.338

Шаруненко О.М., студент групи 275м-23-1

Науковий керівник: Клименко І.Ю., к.т.н., доцент кафедри управління на транспорті

(Національний технічний університет «Дніпровська політехніка», м. Дніпро, Україна)

ДОСЛІДЖЕННЯ РИНКУ МЕТАЛОПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ

Становище українського внутрішнього ринку металоторгівлі можна вважати індикатором загальної економічної ситуації в Україні [1]. Якщо ділова активність зростає – зростає попит на металопродукцію. Проте військова агресія РФ проти України внесла значні корективи у функціонування ринку металоторгівлі та попиту. В умовах війни металотрейдери швидко адаптувалися як до військової обстановки, так і до змін ринкового попиту та логістики.

З початком повномасштабного вторгнення РФ скоротилися основні показники зовнішньоторговельної діяльності України (рис. 1). Експорт металопродукції, який зазвичай сягав декількох десятків мільйонів тонн, впав утричі. Однак, як і раніше, українські металурги експортували близько 80% виробленої продукції [2].

До повномасштабного вторгнення імпорт металопродукції в Україну перевищував 1,3 млн тонн. Це близько чверті від видимого споживання (сума виробництва та імпорту за виключенням експорту) на внутрішньому ринку. Минулого року імпорт скоротився удвічі, проте його частка у внутрішньому споживанні зросла до третини.

Імпорт та внутрішнє споживання скоротилися через проблеми з логістикою та падіння попиту на металопродукцію. Причина – уповільнення економічної активності внаслідок окупації територій, активних бойових дій, атак армії РФ на об'єкти критичної інфраструктури України та виїзду населення за кордон [3].

У товарній структурі експорту металопродукції половину складають напівфабрикати та чавун (рис. 2). Це менш прибуткова продукція порівняно з готовим сталевим прокатом, який використовується у будівництві, авто- та машинобудуванні, нафтогазовій промисловості [4].

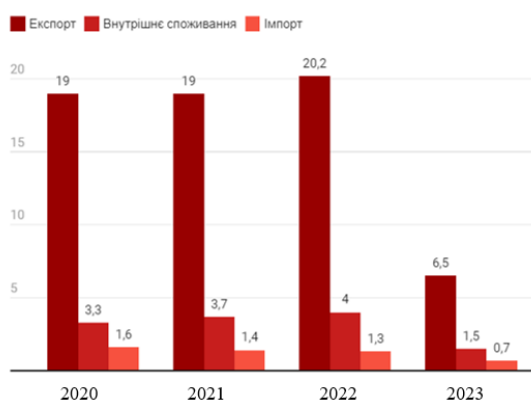

Рисунок 1 – Обсяги експорту, імпорту та споживання металопродукції в Україні, млн тонн.

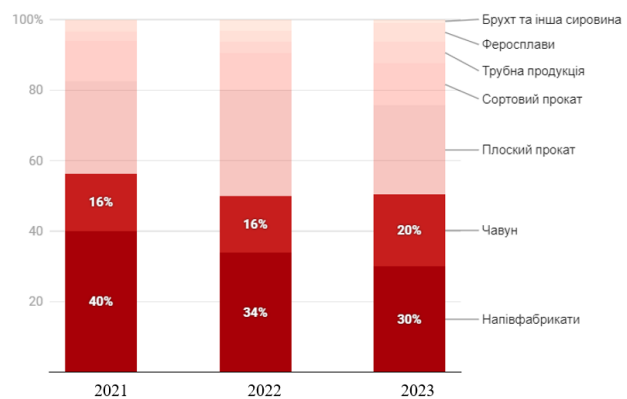

Рисунок 2 – Товарна структура експорту металопродукції України, %.

До повномасштабного вторгнення виробники орієнтувалися на забезпечення напівфабрикатами власних виробничих підприємств за кордоном та ринкову кон'юнктуру.

Падіння обсягів зачепило всі регіони збуту металопродукції, від Європи до далекого Тихоокеанського регіону. Глибина падіння залежала від шляху, який має подолати вантаж, враховуючи логістичні складнощі [5]. Тому присутність на віддалених напрямках зійшла майже нанівець.

Хоча обсяги постачання до Європи та Центральної Азії скоротилися у 2,6 рази, цей ринок залишився основним споживачем української металопродукції. Ба більше, його частка розширилася до 72%, оскільки українські виробники переспрямували торговельні потоки сухопутним та річковим транспортом до найближчих країн.

Головним напрямком українського експорту став Європейський Союз. Його частка в загальному обсязі експорту української сталі виросла з 35% у 2021 році до 57% у 2022-му (у другій половині минулого року частка доходила до 90%).

Основа імпорту металопродукції в Україну – товари, які або не виробляються на внутрішньому ринку, або не відповідають за якісними/ціновими характеристиками потребам споживачів. Наприклад, плоский прокат, частка якого в імпорті й раніше перевищувала 50%, а у 2023 році виросла до 69%.

До вторгнення імпортувався здебільшого плоский прокат із покриттям. Також виросла потреба у гарячекатаному плоскому прокаті, який раніше виробляли маріупольські заводи. Ще одна причина: єдиний нині виробник цієї продукції в Україні – завод «Запоріжсталь» працював із перебоями через дефіцит електроенергії. Також збільшується імпорт продукції, єдиним виробником якої була «Азовсталь» – балки та залізничні рейки.

До минулого року головними експортерами сталі в Україну були Росія, Китай та Туреччина, забезпечуючи більш ніж половину імпортних обсягів.

З очевидних причин РФ втратила позиції, ембарго на імпорт із цієї країни запроваджено у квітні 2022 року. Постачання із Туреччини зменшилися на 20%. Проте у 2023 році турецькі виробники стали головним джерелом сталю прокату для України.

Отже, зважаючи на високу залежність від стану експортно-імпортних ринків, відновлення української металургії пов'язане, насамперед, із загальним оздоровленням економічної ситуації у світі, а також розвитком внутрішнього ринку металопродукції.

Список використаних джерел

1. Ринок металопрокату України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://mind.ua/news/20272331-rinok-metaloprokatu-ukrayini-v-i-kvartali-znizivsya-bilsh-nizh-na-chvert>.
2. Які були тренди ринку металопрокату в Україні у 2023 році та чого очікувати від 2024 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://vartis-metal.com.ua/ua-iaki-buly-trendy-rynku-metaloprokatu-v-ukraini-u-2023-rotsi-ta-choho-ochikuvaty-vid-2024/>
3. Ринок металопрокату в Україні за січень-жовтень зріс на 94,5% [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://gmk.center/ua/news/rinok-metaloprokatu-v-ukraini-zasichen-zhovten-zris-na-94-5-r-r/>
4. Виробництво металопродукції в Україні: тенденції та динаміка за 2023 рік [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://stalservis.ua/novyny/item/vyrobnytstvo-metaloproduktsii-v-ukraini-tendentsii-ta-dynamika-za-2023-rik>
5. Заблокована логістика, світова конкуренція та трикратне падіння експорту. Як війна змінила українську металургію [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://forbes.ua/money/eksport-metaloproduktsii-vpav-utrichi-shcho-viyna-zminila-v-ukrainskikh-metalurgiv-yaki-davali-osnovnikh-pritok-valyuti-v-krainu-27062023-14446>